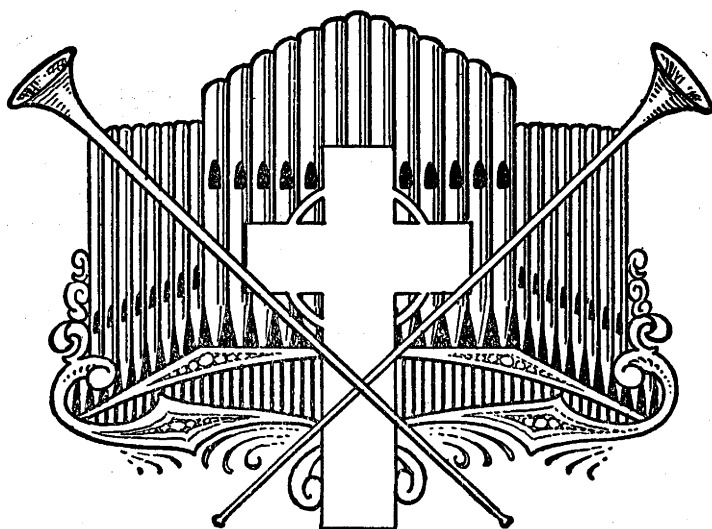

TIDSKRIFT
FÖR
KYRKOMUSIK
OCH
SVENSKT GUDSTJÄNSTLIV

ORGAN FÖR
SALLSKAPET KYRKOSÅNGENS VÄNNER
OCH
SVERIGES ALLMÄNNA ORGANIST- o. KANTORSFÖRENING

UNDER MEDVERKAN AV INTENDENTEN BENGT CNATTINGIUS, LINKÖPING, KYRKO-
HERDEN, TEOL. LIC. KNUT PETERS, SÖNDRUM OCH MUSIKDIREKTÖREN
SVANTE SJÖBERG, KARLSKRONA

UTGIVEN AV DOMKYRKOVICEPASTOR ARTHUR ADELL, LUND

15 Nov.

NIONDE ÅRGÅNGEN N:o 11

1934

STOCKHOLM, SVENSKA KYRKANS DIAKONISTYRELSES BOKFÖRLAG

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.

UPPSATSER.

	} Sid.
<i>Adell, A.</i> : 1531 års svenska mässa och den gamla kultsången	32, 49
— — Hymn på Kristi himmelfärdsdag	65
— — Trefaldighetstidens benedicamus	134
Alternativa koraler till nya psalmer:	
Recension	104
Musikaliska Akademiens utlåtande	149
Centralstyrelsens för Sveriges allm. Organist- och kantorsförenings utlåtande ..	151
Kyrkosångens Vänners utlåtande	161
<i>Berthelsson, B.</i> : Nutida kyrkovård och kyrkokonst	132
<i>Björk, Sv.</i> : Kapitlet »Ordning medh kyrkesong» i 1571 års kyrkoordning	67, 85
<i>Cnattingius, B.</i> : Kyrklig konst 1933	56
— — Tävlingen om kyrka i Johannesberg i Göteborg	90
— — Mellansvenska barockpredikstolar	182
<i>S. Colliander</i> : Böcker om talkonst	164
<i>Hambraeus, A.</i> : Alternativ eller icke till Nya psalmer	105
<i>Hellerström, A. O. T.</i> : Kyrie eleison,	1, 18
Inför korset	17
<i>Lindeberg, G.</i> : Skolans andakter	11
<i>Olsson, O.</i> : Svante Sjöberg	97
<i>Palmer, E.</i> : Veckans tideböner	123
<i>Peters, K.</i> : Svenska psalmen 265	113
— — Det nya psalmboksförslaget	124
<i>Rosenqvist, C.</i> : Den »nya» kyrkoorgeln	119
— — Det »klangliga» materialet i den nya kyrkoorgeln	145
<i>Runbäck, A.</i> : De alternativa koralerna	104
<i>Schedin, Gunh.</i> : Silbermannskolan i grevskapet Bayreuth	5
— — De lübska kyrkoorglarna under medeltiden	53
— — Ostpreussens största orgelverk	185
<i>Silbermann, J.</i> : Dania Sonans	24
<i>Sjöberg, S.</i> : Herr Zettergren contra sin förening	159
<i>Sjöblom, E.</i> : O, Nådens konung (hymn)	81
<i>Sörensen, H.</i> : Kristus og de hellige menn i kunsten	65
Tjänstgöringsreglemente för organister, kantorer och klockare	81, 177
<i>Weman, H.</i> : Engelsk koralbok	100
<i>Wester, B.</i> : Gotiskt väsen och gotisk form i orgel	153
<i>Zettergren, N. G.</i> : Organist- och kantorsföreningarna	130
<i>Ahlén, W.</i> : Svensk orgelkonst under 1933	38

UTFÖRLIGARE REDOGÖRELSE FÖR KURSER M. M.

	Sid.		Sid.
Samverkan mellan präster och konstnärer	42	Kyrkomusikaliska kursen i Katrineholm	137
Koralveckan i Båstad	70, 140	Instruktionskurs i Kusmark	191
Utställningen »Nutida kyrkovård och kyrkokonst» i Uppsala	132	Tävlingen om ny kyrka i Göteborg ..	90
		Samvaro för gemensam bön och sång i Lund	173

RECENSIONER.

	Sid.		Sid.
NYUTGIVNA BÖCKER OCH SKRIFTER.		<i>Cornell-Wallin</i> : Uppsvenska målarskolor på 1400-talet	45
<i>Adell-Peters</i> : Veckans tideböner	123	<i>Eklund, J. A.</i> : Psalmboksförslag	124
<i>Block, G. E.</i> : Örby pastorats äldsta kyrkor	76	<i>Engström, L. M.</i> : Communion thoughts	143
<i>Borggård-Carlsson-Dalby-Friberg</i> : För scoutlivet	144	<i>Fredlund, S. F.</i> : Predikningar	47
<i>Brilioth, Y.</i> : Svensk kyrkokunskap ..	188	<i>Geister, Chr.</i> : Skolesång	93
<i>Böser, F.</i> : Der rhythmische Vortrag ..	93	<i>Helander, D.</i> : Liturgiska utvecklingen i Sverige	189
		<i>Hoppe, R.</i> : Elias Martin	15

	Sid.		Sid.
<i>Hultgren, G. M.</i> : Ur Jesper Svedbergs psalmskatt	29	<i>Bond, A.</i> : Visa från Leksand	92
<i>Höfer, Fr.</i> : Instrumentationslehre	176	<i>Bruun, J.</i> : Dansk højmesse og Tidesang	174
<i>Jacobsson, J.</i> : Göteborgs och Bohus läns kyrkor	45	<i>Colleen, H.</i> : Tolv små visor	28
<i>Johansson, A.</i> : Morgonandakten i skolan	11	<i>Croce, G.</i> : 14 vierstimmigen Motetten	91
<i>Kolmodin, O.</i> : Morgonvisor och aftonpsalmer	59	English Hymnal	100
Kyrkliga byggnader (Nordisk kultur)	94	<i>Eklöf-Gustafsson-Wikander-Ahlén-Överström</i> : Skolkören	28
<i>Lawson, E.</i> : Christina Nilsson vivt to Brockton	143	Forspil til Salmemelodier	142
<i>Lundahl, F.</i> : Förtröstan	46	95 Forspil til Salmemelodier	143
<i>Lundberg, E.</i> : Visby kyrkoruiner	190	<i>Gölz, R.</i> : Chorgesangbuch	160
<i>Luther, M.</i> : En årgång predikningar	47	<i>Hannikainen, I.</i> : 7 andliga sånger ..	92
<i>Nystedt, O.</i> : Ett kyrkoår	77	<i>Hult, J.</i> : Jungfrun hon går i ringen ..	141
<i>Ortved, E.</i> : Cistercienserorden og dens klostre i Norden	75	<i>Händel, G. F.</i> : Arioso	92
<i>Preuss, H.</i> : Martin Luther, der Prophet	59	<i>Jobs, A.</i> : Sången	160
<i>Sartori, P.</i> : Das Buch vom deutschen Glocken	93	<i>Knab, A.</i> : 16 Chorale	142
<i>Schæfer, P.</i> : Katholische Wiedergeburt der engl. Kirche	95	<i>Lassus, O.</i> : 13 kurze Motetten	91
<i>Smets, P.</i> : Die Orgelregister	175	<i>Lindberg, O.</i> : Den signade dag	72
—»— Neugeistlicher Orgelbau	176	<i>Maasalo A.</i> : 17 andliga sånger	74
<i>Stenius, J.</i> : Svensk kyrkokonst	76	<i>Morén, J.</i> : Ave crux	172
<i>Svensson, S. E.</i> : Harmonilära	29	<i>Nordqvist, R.</i> : Psalm och sång	74
Technik des Kunsthandwerks	77	<i>Nyvall, J.</i> : Lovsång	48
<i>af Ugglas, C. R.</i> : Kyrkligt guld- och silversmide	15	<i>Olson, D.</i> : 40 korälpredudier	143
<i>Weber, R.</i> : Die Orgel der Gabler und Holzheu	29	—»— Påskhymn m. fl.	60
<i>Wentz, H.</i> : Den Wallinska psalmboken	189	—»— Se, Jesus är ett tröstrikt namn	73
<i>Widdig, S.</i> : Dansk Messe, Tide- og Psalmesang	13	Olsson, O.: O Gud som åter tänder ..	72
<i>Akesson, E.</i> : Det nya psalmboksförslaget	176	<i>Pedersen, M.</i> : Pratum spirituale	24
		<i>Pergament, M.</i> : Vårvisa	142
		<i>Peters-Runbäck</i> : Introitus till högmässan på de stora högtidsdagarna ..	44
		<i>Petersén, G.</i> : Herre är det du	141
		<i>Pitoni</i> : Hymn på adventssöndagen ..	92
		<i>Raasted, N. O.</i> : Psalm 42	141
		<i>Renner, J.</i> : Te Deum laudamus	92
		<i>Runbäck, A.</i> : Stå upp vår ljus	15
		<i>Saul, F.</i> : Två svenska folkvisor	74
		<i>Solén, O.</i> : Uplandssången	143
		<i>Strauss, R.</i> , Donau, sjung	143
		<i>Sundblad, H.</i> : Tre duetter	93
		<i>Widéen, I.</i> : Se, vi gå upp till Jerusalem	73
		<i>Widmann, W.</i> : Gesänge von alten Meistern	91
		<i>Wikander, D.</i> : Såsom hjorten trängtar	15
		—»— Hosianna m. fl.	48
		<i>Ahlén, W.</i> : Lov vare dig, o Jesu Krist, korälpärtita för orgel	14
		—»— Sommarpsalm	142
		Ett flertal körsånger omnämnda i körrevyn	73

KORTARE MEDDELANDEN.

	Sid.		Sid.
Val	16, 48, 64, 80, 114, 176	Centralstyrelsen	31, 168
Avlagda examina	32, 95, 167	Stiftskretsarna	96, 108, 139
Lägre organistexamen	80, 167	Sveriges kyrkosångsförbunds centralråd	31
Kyrkosångens Vänner: Centralkommittén	31, 62, 78	—»— i Stockholm	16
—»— Orgelrådet	26	Musikaliska akademien	32, 64, 80, 95
Sverige allm. Organist- och Kantorsförening:		Från Tyskland	16, 64, 80
		Från Norge	64, 110

Tidskrift för Kyrkomusik och Svenskt Gudstjänstliv

Redaktionens adress:
Bredgatan 14, Lund. Tel. 6 58.

Expeditionens adress: Svenska Kyrkans
Diakonistyrelsens Bokförlag, Stockholm 7.
Tel. 23 24 05.

Postgiro 675.

Tidskriften utkommer med 1 nummer
den 15 i varje månad. För juli—aug.
utkommer ett nummer den 1 aug.
Prenumerationspris: å posten, i bok-
handeln eller direkt från förlaget: kr.
4:50 pr år.

Annonspris: 20 öre pr mm. enkel spalt.
Rabatt vid större annons och vid upp-
repning av annons i flera nummer.

Detta nummer innehåller bl. a.: K. S. V:s
utlåtande över Alternativa melodier. —
Fil. D:r S. Colliander, Lund: Böcker om tal-
konst. — Nya orgelkoraler. — Lägre orga-
nistexamen 1934. — Organist- och Kantors-
föreningarna: inlägg av Musikdirektörerna
C. Granér och S. Sjöberg, Skara stifts orga-
nistförenings styrelse och kantorerna G.
Persson och R. Andersson. — Samvaro i
Lund okt. 1934. — Recensioner. — Medde-
landen. — Kyrkokalender.

Advents- och Julhymner

~ Ett fyrtiotal ~

ingå i den rika samlingen Hymner på lösa blad, som, till ett
pris av 7 å 10 öre pr styck, utgivits på

Förteckning erhålles gratis!

SVENSKA KYRKANS
DIAKONISTYRELSES BOKFÖRLAG.

nottryk
NORDISK NODETIK- OG TRYKKERI
SAMT LITOGRAFISK ETABLISSEMENT
GRUNDLAEGT 1894
ST. KONGENS GADE 63.
KØBENHÅVN
TELEFONER:
3304
13057

Telegr. Adr. Nodestikog, Köpenhamn

Anbefalles i Herrar Förläggares och
Kompositörers välvilliga åtanke vid
behov av nottryck i förstklassigt
utförande till billigaste pris ●

Mångårig leverantör till
Sveriges största förlag

Skicka oss Edert manuskript och
vi sända Eder omgående offert

Kyrkokalender.

Advent till och med Trettondedagstiden.

Redigeras av Kyrkoherde *Knut Peters*.

FÖRSTA SÖNDAGEN I ADVENT.

(Vit eller röd skrud.)

Vid helgsmålsbönen:

Sv. psb. 52: 1. 52: 2, 3. Psalt. 24: 7—10.
Sak. 9: 9—10.

Vid ottesången:

(Textförslag: Psalt. 72: 1—11. Jes. 54: 10.)
Sv. psb. 511. 510.

Vid högmässan:

Sv. psb. 53: 1, 2. 51: 1—5. 50: 3. 53: 4—7.
[52: 4. 153.] 508: 6. Allmän kyrkobön:
Alternativ II (= Helige Herre Gud).

Vid aftonsången:

Sv. psb. 53: 1—3. 315: 1—5. 512: 3.

Vid veckans andakter:

Månd. Sv. psb. 53: 1—2. 53: 3. Psalt. 51.
Hebr. 1: 1—14.
Tisd. Sv. psb. 52: 1—2. 52: 5. Psalt. 25: I.
Hebr. 2: 1—18.
Onsd. Sv. psb. 50: 3. 50: 4—5. Psalt. 65.
Hebr. 3: 1—19.
Torsd. Sv. psb. 51: 1—2. 51: 3. Psalt. 90.
Hebr. 4: 1—16.
Fred. Sv. psb. 512: 1—2. 512: 3. Psalt. 143.
Hebr. 5: 1—14.
Lörd. Sv. psb. 59: 4, 5. 59: 6, 7. Psalt. 32.
Hebr. 6: 1—20.

ANDRA SÖNDAGEN I ADVENT.

(Violett skrud.)

Vid helgsmålsbönen:

Sv. psb. 513: 1—3. 513: 4—5. Psalt. 9: 8—
12. Joel 2: 30—32.

Vid högmässan:

Sv. psb. 52: 4. 513: 1—4. 50: 3. 666: 1—4.
[51: 4. 157.] 663: 7, 8. Allmän kyrkobön:
Alt. I (= Dig evige och allsmäktige Gud.)

Vid aftonsången:

Sv. psb. 513: 1, 2. 668: 6—9. 487: 5—7.

Vid veckans andakter:

Månd. Sv. psb. 421: 1. 421: 4—5 (aft. 433:
1—2. 433: 3—4). Psalt. 36. Hebr. 7: 1—14.
Tisd. Sv. psb. 668: 1. 668: 5—6. Psalt.
25: II. Hebr. 7: 15—28.
Onsd. Sv. psb. 509: 5. 509: 6. Psalt. 107.
Hebr. 8: 1—13.
Torsd. Sv. psb. 513: 3. 513: 4. Psalt. 62.
Hebr. 9: 1—14.
Fred. Sv. psb. 591: 4. 591: 5. Psalt. 18: I.
Hebr. 9: 15—28.
Lörd. Sv. psb. 54: 1—2. 54: 3—4. Psalt. 92.
Hebr. 10: 1—18.

TREDJE SÖNDAGEN I ADVENT.

(Violett skrud.)

Vid helgsmålsbönen:

Sv. psb. 73: 1—2. 73: 3—4. Psalt. 80: 2—4.
5 Mos. 18: 15—19.

Vid högmässan:

Sv. psb. 52: 1. 53: 1—4. 45: 8. 145. [52: 4.
157.] 50: 4—5. Allmän kyrkobön: Alt. I.

Vid aftonsången:

Sv. psb. 329. 426: 3—5. 121: 5—6.

Vid veckans andakter:

Månd. Sv. psb. 567: 3—4. 567: 5. Psalt.
96: I. Hebr. 10: 19—39.
Tisd. Sv. psb. 51: 4—5. 51: 6—7. Psalt. 147.
Hebr. 11: 1—19.
Onsd. Sv. psb. 53: 5—6. 53: 7. Psalt. 96: II.
Hebr. 11: 20—40.
Torsd. Sv. psb. 588: 1. 588: 4—5. Psalt.
148. Hebr. 12: 1—17.
Fred. Sv. psb. 52: 4. 52: 5. Psalt. 22. Hebr.
12: 18—29.
Lörd. Sv. psb. 510: 1—3. 510: 8. Psalt. 100.
Hebr. 13: 1—25.

FJARDE SÖNDAGEN I ADVENT.
(Violett skrud.)

Vid helgsmålsbönen:

Sv. psb. 54: 1—2. 54: 3—4. Psalt. 145: 18—21. Jes. 55: 3—6.

Vid högmässan:

Sv. psb. 51: 1—2. 54. 48: 1. 50: 3—5. [52: 1. 157.] 55: 4. Allm. kyrkobön: Alt. I.

Vid aftonsången:

Sv. psb. 510. 54. 51: 5.

Vid veckans andakter:

Månd. Sv. psb. 315: 1—2. 315: 4—5. Psalt. 119: 1—7. Luk. 1: 1—25.

Tisd. Sv. psb. 510: 1—2. 510: 4—6. Psalt. 27. Luk. 1: 26—38.

Onsd. Sv. psb. 53: 3—4. 53: 6. Psalt. 84. Luk. 1: 39—56.

Torsd. Sv. ps. 511: 3—4. 511: 5. Psalt. 63. Luk. 1: 57—66.

Fred. Sv. psb. 54: 1—2. 54: 3—4. Psalt. 67. Luk. 1: 67—80.

VAR HERRES JESU KRISTI FÖDELSE.

JULAFTONEN:

Vid morgonbönen:

Sv. psb. 424: 1—2. 424: 3—4. Psalt. 98. Tit. 2: 11—14.

Vid aftonbönen:

Sv. psb. 63: 1—6. 63: 13—15. Psalt. 45: 2—8. Jes. 11: 1—5.

JULDAGEN.
(Vit skrud.)

Vid ottesången:

Textförslag: 2 Kor. 8: 9. Sv. psb. 55. 62: 5—7.

Vid högmässan:

Sv. psb. 63: 1—3. 60. 56: 5—6. 58. 69: 3. Allm. kyrkobön: Alt. II.

Vid aftonsången:

Sv. psb. 59: 1—3. 69: 2—3. 63: 13—15.

ANNANDAG JUL.
(Röd skrud.)

Vid högmässan:

Sv. psb. 50: 1, 2. 122: 3—5. 118: 3. 376: 7—8. [69: 2. 152.] 596: 8. Allm. kyrkobön: Alt. I.

Vid aftonsången:

Sv. psb. 73: 4—6. 488: 4—6. 48: 7.

Vid veckans andakter:

Dec. 27. Sv. psb. 63: 8—9. 63: 13—14. Psalt. 2: 7—12. 1 Joh. 1: 5—2: 6.

Dec. 28. Sv. psb. 72: 1—2. 72: 6. Psalt. 85: 9—14. Matt. 2: 13—18.

Dec. 29. Sv. psb. 50: 1, 2. 50: 5. Psalt. 110: 1—4. Luk. 12: 35—41.

Dec. 30. Sv. psb. 62: 1—2. 62: 4. Psalt. 31: 2—6. Jak. 4: 13—16.

Dec. 31. Sv. psb. 517: 1. 517: 4—5. Psalt. 46. Jes. 40: 21—31.

SÖNDAGEN EFTER JUL.
(Vit skrud.)

Vid helgsmålsbönen:

Sv. psb. 58: 1—4. 58: 5—7. Psalt. 43. Jer. 31: 15—18.

Vid högmässan:

Sv. psb. 62: 5, 6. 63: 8—15. 56: 5, 6. 588: 2—5. [69: 2. 509.] 55: 4. Allm. kyrkobön: Alt. II.

Vid aftonsången:

Sv. psb. 62: 5—7. 407: 4—8. 226: 6, 7.

NYÅRS DAGEN.
(Vit skrud.)

Vid helgsmålsbönen:

Sv. psb. 412: 1, 2. 412: 5. Psalt. 103: 1—13. Jes. 63: 16 b el. Hos. 6: 1—3 el. 1 Sam. 7: 12.

Vid ottesången:

Textförslag: Jer. 14: 9. Sv. psb. 204: 2—3. 411: 5—7.

Kyrkosångens vänners utlåtande över alternativa melodier till nya psalmer.

Ordföranden i Kyrkosångens Vänners Centralkommittés koralsektion kyrkoherde F. M. Allard har avgivit följande underdåniga utlåtande angående »Förslag till alternativa koraler för vissa av Nya Psalmer».

Eftersom åtskilliga melodier i nuvarande koralbok ej svara mot kyrklig stil och värdighet, hava de av K. Maj:t tillkallade sakkunniga sökt avhjälpa denna brist genom att föreslå alternativ till vissa i koralboken förekommande melodier. Då en dylik åtgärd visserligen av de sakkunniga och även av mig synes självklar, men av åtskilliga — även kyrkomusiker — anses fullständigt opåkallad, enär enligt deras förmenande de här påtalade melodierna dock äro av sådan kvalitet, att de mycket väl kunna förekomma i ett liturgiskt sammanhang, föranleder detta mig att först ingå på ett principiellt spørsmål, nämligen vad som stämplar en melodi såsom mindervärdig eller icke. Saken kan ju förefalla uteslutande bero av tycke och smak, men enligt mitt förmenande saknas nog ej även *objektiva* grunder för ett rätt bedömande.

I.

Till belysning av frågan om värdiga eller mindervärdiga melodier.

a. Historisk belysning.

Historien visar, att en melodis verkliga skönhet sammanhänger med dess förmåga att fortleva genom århundradena och därvid av nya släkten igenkännas såsom fullgott uttryck för det religiösa innehåll, som den med tonerna skall bidra till att levandegöra. Så är fallet med ett 80-tal melodier i vår koralbok, vilka först påträffats i källor från 1500-talet eller tidigare, ett 40-tal melodier, först påvisade från 1600-talets urkunder, samt åtskilliga från senare tid (Se min bok *Från Luther till Bach* sid. 176 ff.). Visserligen har den allmänna smakriktningen under vissa epoker trängt dem åt sidan, men så ha de åter i kommande tider godtagits som värdefulla. För att nämna ett exempel även från våra dagar på den värdering, som de allmänt åtnjuta, må framhållas att en del av dessa melodier ock funnit väg till frikyrkornas sångböcker och vid deras gudstjänster ej sällan användas, ändock nämnda kyrkors inställning till ifrågakvarande spørsmål ju är en helt annan än den kyrkliga.

Historien visar ock, att en melodis mindervärdighet sammanhänger med dess oförmåga att fortleva genom århundradena, varför den sålunda av nya släkten ej kunnat igenkännas såsom fullgott uttryck för det religiösa innehåll, som den med tonerna skulle bidra till att levandegöra. En

mindervärdig melodi kan en tid — högst en generation — leva ett t. o. m. intensivt liv, men sedan försvinner den spårlöst och kommer aldrig igen vare sig i psalm- eller sångböcker. Den har under sin relativt korta livstid utan tvivel fyllt en viktig mission i själarnas värld men sedan fått försvinna för andra, som i sin tur åter fått lämna rum för nya likartade. Ett exempel, som ligger vår tid så pass nära, att det kan tjäna som belegg härför, må angivas. Pietismen vid 1600-talets slut och under förra hälften av 1700-talet framkallade en oerhörd sångalstring. I Freylinghausens *Geistreiches Gesangbuch* (utg. f. f. g. 1704), som upplevde 19 upplagor, den sista år 1759 med 1,581 texter och 609 melodier, sammanfördes en stor del av dessa nya melodier. Något mera än ett 10-tal av dem äro gemensamma för de tyska landskyrkornas koralböcker. Härav ha blott 6 införlivats med vår nuvarande koralbok. Det största pietistiska koralverket utgavs av B. König år 1738 med 8,000 texter och 1,900 melodier (se C. A. Mobergs *Kyrkomusikens historia* sid. 285). Härav har endast en hamnat i tillägget, nämligen n:r 575, av sakkunniga ersatt med ny melodi. Visserligen spelar naturligtvis utrymmesfrågan här en viktig roll, ty en sångboks melodiantal måste ju ändå i viss grad begränsas. Men det sagda visar, huru ett ofantligt antal melodier gått all världens väg utan att åter godtagas, enär de ej förmått att fortleva, och senare försök, som verkligen gjorts för att uppliva några av dem, ha i regel misslyckats. Samma tendens att ej ha fortlevandets kraft visar sig ock i senare tid. En hel del av vad som under väckelsetiderna förra århundradet i vårt land med hänförelse sjöngs, är ej längre så tilldragande för det nu levande släktet. Man skaffar sig oupphörligt nya melodier, som snart nog läggas å sido för andra. Det är precis samma förhållande, som äger rum på ett helt annat område. Man talar om »den modernaste schlagern». Den har väl ej kraft att leva så länge, förrän den ersättes av en ny, som snart undergår samma öde.

Den historiska betraktelsen ger alltså vid handen, att de verkligt goda melodierna ha livskraft, under stundom av segaste art, väl i sin mån ock beroende på utomordentliga ämnen, som i en förstklassig poetisk form skola besjungas. De mindervärdiga föra en spröd tillvaro, förblekna och försvinna för alltid, medan de goda efter en tids ringaktning återtaga sin gamla position. Detta sakförhållande leder oss till att formulera följande allmänna lag: *Det religiösa innehållet, som är det högsta vi känna, kräver — åtminstone på tid och längd en mot detsamma svarande skön form.* Detta gäller ej minst psalmernas melodiska omklädnad. Det är ju därför en helt naturlig sak, att strävanden understundom ge sig till känna för att tillföra vårt melodibestånd det bästa, som kan åstadkommas.

b. Till belysning av melodiernas egenskaper.

Härmed ha vi dels att tänka på tonernas följd efter varandra, dels på deras rytmik.

Angående tonföljden kan en melodi vara skäligen färglös, verka torftig och endahandä. Den består då av allt för träget upprepade, tämligen intetsägande tongångar melodin ända igenom. Sådana upprepade ton-

gångar eller »imitationer» kunna företagas så, att upprepningar sker ton för ton lika, eller ock med samma tonföljd, men i annat tonläge. Allt för trägna, bleka imitationer verka monotont, m. a. o. melodin blir torftig och färglös. För att tillvinna sig uppmärksamheten måste då tonföljden uppbäras av en eggande rytmik. Om denna antar en marschartad eller dansant form, uppstår en melodiföreteelse, som går under det mindre vackra namnet slagdänga. En del andliga sånger, importerade från den anglosachsiska världen, ha stundom ej utan skäl betecknats med detta vedernamn. Denna benämning saknar dock berättigande å de sid. 31 i Alt. Försl. omnämnda melodierna, som förklarats icke lämpa sig för högmässan. Dessas svaghet ligger på ett annat håll, vartill jag strax skall återkomma.

Härmed har jag icke velat påstå, att imitationsförfarandet är av ondo. Det är tvärtom *nödvändigt* dels för melodins överskådlighet och proportioner, dels för den enkelhet, som i *folklighetens intresse* är av största vikt, då här är fråga om menighetssånger. När man från denna synpunkt undersöker de alternativa koralerna, märker man tydligt, att de sakkunniga insett imitationsförfarandets stora betydelse, när det gällt att göra ett urval ur det insamlade rika materialet. I åtskilliga melodier förekomma även ganska trägna imitationer, t. ex. i n:r 502, 543, 576 m. fl., men melodifärgingen är dock så pass stor i n:r 543 och 576 och deras texters innehåll uppfordrar till en eggande rytmik, så att imitationsförfarandets förekomst mindre observeras av de sjungande. Texten i n:r 502 motiverar ock även där de rätt trägna imitationerna.

Men en melodi kan ock vara färgrik, verka trånande och sentimental. De för högmässan ej lämpliga koralerna å sid. 31 synas mig mer eller mindre anstuckna av en snart försvunnen tids böjelse för romantik. Det är just på denna punkt, som deras svaghet ligger. Visserligen kan man knappast fränkänna de i tillägget införda »andliga sångerna» ett visst skönhetsvärde. Men det är i regel en allt för vek skönhet, som ej passar samman med känslan för kyrklig stil. Denna stil hämtar sina förebilder från den gregorianska sången, i vars sköte folkvisemelodierna fötts. Jmfr t. ex. n:r 562, som är en tidegärdshymn med tydliga folkviseklanger! Då våra koraler till stor del från början äro folkvisor eller diktade i deras anda, ser man med tillfredsställelse, huru folkvisetonen genomskimrar i n:r 545, 560, 576 m. fl., i synnerhet om man först tänker sig melodin utan dess harmoniska underlag. Det är min övertygelse, att åtskilliga melodier i förslaget ha utsikter att stå sig i konkurrensen med de förutvarande, eftersom de dels äga skönhetsvärde, dels tagit avstånd från veka romantiska klanger, på vilka man omsider tröttnat. Härtill kommer ock den stilenliga, s tundom knappa, ibland något kärva harmoniseringen.

II.

Det alternativa förslagets melodier.

Efter den framställning, som gjorts ur principiell synpunkt, övergår kyrkoherde Allard till de särskilda melodierna i förslaget och finner det mycket svårt att på så kort tid leva sig in i dessa, än svårare att förut säga, huru de komma att upptagas av den sjungande församlingen.

Det imitationsförfarande, som förefinnes i detta förslag till alternativa koraler, borde i förening med en folklig ton, som särskilt påvisats hos några melodier, bereda väg för deras ingång i församlingarna. Man måste också taga i beräkning, huru ord och melodi äro nästan oskiljaktigt sammanvuxna med varandra, särskilt beträffande de i koralboken förekommande »andliga sångerna». Omöjligt är dock icke, att en melodi med ett kraftigare kynne kan segra över en annan av vekare materia och skilja den från texten. Möjligt är ock, att texten jämte sin gamla melodi försvinner. Huru här kan komma att ske, är omöjligt att på förhand säga, men ett är visst, att de sakkunniga nedlagt ett berömvärt arbete och uppvissat *en serie koraler i oklanderlig kyrklig stil*. De böra utan tvivel beaktas vid arbetet med en framtida koralbok till en, som jag hoppas, inom ej allt för avlägsen framtid väntad enhetlig svensk psalmbok.

F. M. Allard.

Några böcker om talkonst, utkomna på svenska förlag 1930–1934.

De böcker jag kommer att här i all korthet omnämna, beröra endels den rent tekniska sidan av talets konst (inkl. röstvården), endels själva föredragskonsten. Upplýsning och vägledning på båda dessa områden äro starkt av nöden i vårt land. Vi äga inte, såsom våra grannar danskarna, något talinstitut. Vi äga ej heller, såsom flera andra länder, vid universiteten fasta professorer i »talteknik» — för att begagna en gängse term. Inte ens i skolorna, där grunden ju borde läggas för även detta ämne, finner man det så tillgodosett som skäligt vore. Intresserade äro alltså hänvisade till enskild undervisning eller självstudium — frånsett den undervisning i röst- och talvård, som meddelas vid somliga seminarier och vid praktisk teologiska kursen i Lund, genom kurser i ämnet, anordnade för läroverkslärarna under deras provår samt — självfallet — vid kungl. teaterns elevskola och musikkonservatoriet. Under sådana förhållanden måste varje handräckning vid studiet av nyssnämnda viktiga ting hälsas med glädje. En annan sak är, att även den noggrannaste och utförligaste lärobok aldrig fullt kan ersätta muntlig undervisning.

Bland de böcker, som under de sista 5 åren utkommit i svenskt tryck (såsom originalarbeten eller i översättning) och särskilt syssla med tekniken eller metodiken för åstadkommande av ett värdat tal- och läs-språk, nämner jag först den vidlyftigaste: H a n n a P e g e l o w, *Röst och språk*. Ett försök att i populär framställning ge musik- och läraradepther de fysiologiska grundprinciperna för sång och tal jämte praktiska anvisningar (332 sid. Pris kr. 6:50. Wahlström & Widstrands förlag, Sthlm 1932).

Det må genast sägas ifrån, att boken ej är lättläst, och att en på området obevandrad svårligen på egen hand kan tillgodogöra sig innehål-

iet, åtminstone inte i dess helhet. De avsnitt i arbetet, som behandla akustiska fenomen samt röstorganens anatomi och fysiologi, må utan tvekan kallas synnerligen noggranna och grundliga, ja, t. o. m. *alltför* ingående och detaljerade för att göra boken fullt lämplig som lärobok vid seminarier — såsom avsett är. Dock står det ju alltid läraren fritt att vid undervisningen slopa vad han skulle finna överflödigt. Förf:s redogörelse för språkljuden, deras artikulation och struktur kunde på sina ställen gjorts något klarare och de praktiska anvisningarna något fylligare. Boken är i varje fall värdefull.

Ett arbete med genomgående vetenskaplig stil och hållning är följande: W. T a l v i, *Huru röstorganen behärskas* (140 sid. Pris kr. 10:—). Kulturförlaget, Sthlm 1931). Innehållet är grundat på de omfattande röstfysiologiska undersökningar förf. företagit — enligt den danske med. prof. Mygind »paa flere væsentlige Punkter med virkelig Genialitet» — och torde kunna påräkna sin största läsekrets bland läkare och sångpedagoger. Talrika illustrationer förhöja arbetets värde.

Klosters häften n:r 1 utfylles av K a r l N y g r e n s *Instruktiva kåserier om rösten i tal och sång* (105 sid. Pris kr. 2:— Tryckt hos Bonnier, 1932).

Titeln talar sant: förf. *kåserar* på ett verkligt instruktivt sätt. De lektioner han i denna form ger i röst- och hals-vård äro goda och tillförlitliga. Det kapitel han ägnar åt spørsmålet om språkets betydelse för rösten och rösthälsan förtjänar särskilt att beaktas.

I starkt kåserande stil hållen är A n n a N o r d e n s t r ö m - L a w s, *Konsten att sjunga och tala* (110 sid. Pris 4: 50. Bokförlaget Natur och kultur, Sthlm 1930).

Den i hög grad lättlästa boken, vilken är försedd med ett 10-tal illustrationer, innehåller en del grundlinjer för tal och sång. Den s. k. sumningen — »hmmm», »mmm», »nnn», »nnnö» — sumning vid sångövningar och sumning för att frigöra talet tycks vara förf:s a och o vid tonbildningen. Däremot drar hon ivrigt i härnad mot *varje* användande av gomspens-r (»ohygeniskt för rösten»). »Vill ni vara min elev i denna bok, måste ni använda tungspets-r», säger hon. Om meningen är, att tungspets-r undantagslöst måste användas icke blott vid sång utan även i allt tal och all läsning, är boken ej avsedd för sydsvenskar (för så vitt inte södra Sveriges bebyggare skulle göra våld på det mest karakteristiska för deras språk) — lika litet som för danskar.

Under fjoråret utkom fjärde omarbetade och tillökade upplagan av A n n a B e r g s t r ö m - S i m o n s s o n s *Taltekniska övningar* (67 sid. Pris kr. 1: 90. P. A. Norstedt & Söners förlag (Svenska bokförlaget), Sthlm 1933).

Den nya upplagan av förf:s välkända, förut utkomna broschyr med samma titel är väsentligt värdefullare än de föregående upplagorna, ej minst därför att till övningarna fogats anvisningar, huru de böra utföras. Häftet är förtjänt att spridas.

Från H e r m o d s korrespondensinstitut, Malmö, utkom i fjol i form av 9 brev med övningsuppgifter lärokursen Svenskt uttal. Ungefär samtidigt utgavs av O t t o G j e r d m a n och H i l m a H e n n i n g s s o n *Svensk uttals- och välsläsningslära*. Med förord av undervisnings-

rådet Nils Henninger (71 sid. Pris kr. 1: 25. P. A. Norstedt & Söners förlag [Svenska bokförlaget], Sthlm 1933). På annat ställe (Sydsv. Dagbl. Snällposten 30 aug. och 31 aug. 1933) har jag utförligt recenserat dessa var och en i sitt slag mycket goda läroböcker och därvid uttalat min höga värdeställning av dem. De äro skrivna av samma förf. (Gjerdman-Henningsson) och äro försedda med exempel, som intalats i grammofonskivor. Vad Hermodsboken angår, så ställer den — delvis — ganska stora krav på läsaren-elevens såväl förkunskaper som receptivitet. Den andra, Norstedtsboken, är synnerligen lämplig som lärobok inom alla skolformer. Den fyller en plats vid sidan av Hilma Henningssons i 4 upplagor utgångna mycket använda och förträffliga Välläsningens konst. —

C a r l C e d e r b l a d, *Det levande ordet*. Synpunkter på tal och talekonst (72 sid. Pris kr. 1: 50. Oskar Eklunds bokförlag, Sthlm 1933).

En läsvärd bok. Populärt skriven. Innehåller dock inte mycket om röstkultur och talteknik utan uppehåller sig huvudsakligen vid »den muntliga framställningskonsten» och »det offentliga talandets psykologi» — för att använda förf:s egna ord i förordet. De litteraturanvisningar, som lämnas i slutet av varje kapitel, föröka bokens värde.

Såsom ny för året nämnder jag: R u t h B r y a n O w e n s, *Konsten att tala. Erfarenheter och vinkar*. Till svenska av Gurli Hertzman-Ericson. (155 sid. Pris kr. 5: —. Bokförlaget Natur och kultur, Sthlm 1934).

Mrs. Ruth Bryan Owen, känd i Förenta Staterna såsom framstående offentlig talare, åsyftar med detta arbete att giva speciellt den uppväxande ungdomen anvisningar och råd med avseende på ett event. officiellt uppträdande på talarstolen. Det kapitel som ägnas åt »stämman», är alltför knapphändigt och fattigt på direktiv, men de råd och vinkar förf. ger den blivande talaren angående det yttre uppträdandet och bästa sättet att fångsla åhörarnas intresse äro kloka och instruktiva, om än icke särskilt märkliga. Boken är rolig att läsa, späckad som den är med för ämnet passande anekdoter om kända vältalare fr. o. m. forntidens Demosthenes t. o. m. våra dagars stormän på det offentliga talandets område, — nota bene de amerikanska och engelska. De förslag till övningar, som efterfölja varje avslutat kapitel, äro ämnade för skolans högre klasser.

Selma Colliander.

Nya orgelkoraler efterlysas.

Undertecknade ha för avsikt att under nästa år utgiva en samling postludier för hela kyrkoåret, bestående av orgelkoraler, huvudsakligen från 16- och 1700-talen. Till vissa sön- och helgdagar är det emellertid nödvändigt att nytt material anskaffas, om postludierna skola kunna ansluta sig till högmässa-gudstjänsternas karaktär. Sålunda behövas följande nya koralbearbetningar: på 1:a sönd. i Advent till sv. ps. 53; 3:e i Adv. 52 (moll-melodien); Nyårsdagen 406; 2:a sönd. e. Trettonded. 33 (även med tanke på användning vid kyrkobröllop); 1 s. i Fastan 210;

Påskdagen 102; 2 s. e. Påsk 119; 2 s. e. Tref. 163; 4 s. e. Tref. 285; Kristi Förklaringsdag 523; 15 s. e. Tref. 298; 20 s. e. Tref. 184; Midsommard. 394; Alla Helgons d. 486; Missionsdagen 139. Samtliga mel. enligt 1921 års korallbok; dock kan till 52 användas 3-taktsformen i K. S. V:s korallbok samt till 210 likaledes tretaktsformen i samma korallbok. De tonsättare, som vilja lämna bidrag till den planerade postludiesamlingen, kunna sända dem till undertecknad W. Åhlén (adr. Upplandsgatan 43, Stockholm) före den 15 februari 1935. Helst emotses bearbetningar över de ovan uppräknade melodierna; dock kunna även andra koraller ifrågakomma. Helst orgelkoraller, där hela melodien genomarbetats; möjligen även mindre korallpartitor.

Kompositionerna, som naturligtvis böra vara orgelmässigt skrivna samt hållna i en kyrkligt värdig stil, böra dessutom vara korta och lättspelta. Kunna de även utföras på en-manualiga orglar (med eller utan bihangspedal), är detta tacknämligt. Givetvis kunna vi icke på förhand avgiva några löften om bidragens införande. De kompositioner, som av en eller annan anledning ej kunna medtagas i samlingen, återsändas.

Stockholm och Båstad i oktober 1934.

Waldemar Åhlén. Albert Runbäck.

Lägre organistexamen sommaren 1934.

Lund: examinator J. Hedar, censorer: A. Nygren, Svante Sjöberg och B. Anrep-Nordin.

Examinander: Gösta Andersson, Ernst Arndal, Ruth Berggren, Marianne Brunnström, Gustav Carlson, Sigurd Ekblad, Gunnar Gustafsson, Torsten Hahne, Greta Håkansson, Fritz Jönsson, Gösta Leonhardt, Knut Lindberg, Birgitta Lindgren, Doris Lundblad, Anna-Margareta Malmström, Hans Mårtensson, Inez Nilsson, Birgit Ohlsson, Elisabeth Persson, Märta Peterson, Göthe Rooswall, Alexandra Sander, Folke Svensson, Karl-Erik Svensson, Adolf Wall, Lars Wennersten. 2 underkända.

Kalmar: examinator D. Becker, censorer: S. Sjöberg, H. Cedervall och A. V. Thornell.

Examinander: Sara Andell, Tyra Andersson, Valborg Andersson, Sally Davidsson, Gunnar Fredriksson, Tage Fohr-

man, Ingemar Gillén, Gustaf Gustafsson, Inga-Carin Hallander, Folke Helander, Ivar Håkansson, Simon Jansson, Ingemar Josefsson, Viktor Karlsson, Erland Larsson, Kurt Larsson, Signe Lundborg, Ingar Lundgren, Holger Nilsson, Sanfred Sandell, Ragnar Strindmark, Brita Tillström. 1 underkänd.

Göteborg: examinator H. Asplöf, censorer: R. Jansson, I. Wüdeén och B. Anrep-Nordin.

Examinander: Jöns Johansson, Sven Nordqvist, Karl Möller, Rut Lager, Monika Hultman, Karl Hjelmning, Karl Franklin, Karl Eriksson, Sven Eriksson, Bertil Henriksson, Uno Heintze, Sven Hedfors, Axel Dorff, Karl Bryngelsson, Arnold Wallqvist, Anders Zander, Jenny Rignér, Yngve Samuelsson, Nils Sandqvist, Margareta Strömberg, Valborg Trané. 1 underkänd.

Linköping: examinator R. Darell, censorer:

F. M. Allard, I. Widéen och H. Cederwall.

Examinander: Sven Janthe, Arvid Svensson, Anna-Lisa Johansson, Sven Ekelund, Charles Melin, Margit Svensson, Filip Zetterwall, Ingegerd Carlsson, Nils Göransson, Tora Glimborg, Stig Jonsson, Birgit Lundgren, Sonja Granstrand, Erik Österman, Carin Höglund, Sture Jonsson, Viktor Josefsson. Alla godkända.

Uppsala: examinerator H. Weman, censorer: Gustaf Lizell, Otto Olsson och Herman Lindqvist.

Examinander: A. Andersson, Märta Felldin, Thyra Danielsson, David Bellander, Sven Blohm, Maj Lilja, N. Alinder, M. Mattsson, A. Kvist, M. Eriksson, Alice Gelinder, Frida Svensson, Dagmar Wilén, Bengt Persson, G. Franzén, Zelma Lundin, H. Ernholdt, S. Hallberg, Einar Lundquist, B. Wallin. Alla godkända.

Falun: examinerator C. Rogberg, censorer: O. Morales, A. Jobs och H. Berggren.

Examinander: Arvid Andersson, Gustaf Andersson, Josef Eliasson, Gunnar Hjort, Birgit Håkansson, Oskar Nilsson, Edit Nordahl, Gösta Ullberg, Sixten Wennerstrand, Edla Nyberg f. Brunnzen, Karin Östergren. 2 underkända.

Härnösand: examinerator C. Håkansson, censorer: Otto Olsson, D. Murgård och D. Rudin.

Examinander: Gunnar Bodén, Gustaf Bodin, Georg Carlsson, Lars Edholm, Wilhelm Fröst, Axel Granberg, Harald Hansson, Gerhard Rudin, Urban Sjökvist, Karin Edman. 2 underkända.

Luleå: examinerator G. Harlin, censorer: S. Holmberg, A. Nordwall och I. Hansson.

Examinander: Helge Lundberg, Karl Hellström, Nils Nordström, Daniel Bergström, Staffan Åberg, Gummar Tormod, Johan Viklund, Svea Erlandsson. 1 underkänd.

Summa 135 godkända.

Organist- och kantorsföreningarna.

I diskussionen rörande Organistföreningen ha inlutit bidrag från skilda håll. Av dessa lämnas plats först åt en ledamot av Centralstyrelsen; som skriver:

I septembernumret av denna tidning har hr Zettergren fått införd en alarmartikel ang. allmänna organistföreningens centralstyrelse, däri han bl. a. har beräknat omkostnaderna för centralstyrelsens sammanträden till i runt tal 25,000 kr. Denna summa är naturligtvis alldeles för hög. Enligt fören:s räkenskaper ha omkostnaderna för styrelsens sammanträden fr. o. m. 1902 t. o. m. januari 1933 varit 13,799:68 kr., vilket gör för hållna 33 sammanträden kr. 418:01 pr

sammanträde, en summa, som knappast kan sägas vara så särdeles hög, då man besinnar, att centralstyrelsen åren 1902—1919 bestod av ej mindre än 12 personer, därefter av 7, att flertalet av dessa haft och ha sin bostad på betydligt avstånd från samlingsplatsen, varigenom resekostnaderna blivit avsevärt dryga, samt att sammanträdena i regel pågått under 3 dagar.

Till utgifterna för administrationen hör naturligtvis läggas omkostnaderna för det s. k. arbetsutskottets sammanträden, men då jag för tillfället ej har fullständiga uppgifter härom, får jag avstå att f. n. meddela desamma.

Centralstyrelseledamot

Från Styrelsen i Skara stifts Organist- och Kantorsförening föreligger följande uttalande:

Sveriges allmänna organist- och kantorsförening har fullbordat sitt 32:a verksamhetsår. En hel del torde under dessa år ha utträttats för kyrkomusikens och kårens fromma, men kårens livsfrågor — likartade löne- och tjänstgöringsbestämmelser, pensionering, m. fl. — äro dock alltjämt olösta. Detta nedslående faktum har alstrat stort missnöje på många håll inom kåren, medlemmar separera och mången har svårt att finna någon skäligen valuta för sin medlemsavgift.

En av stiftsföreningarna, Skara, har på sammanträde i Falköping den 2 dennes tagit upp problemet dels att ge medlemmarna större valuta för årsavgiften, dels att omorganisera föreningen i syfte att åstadkomma större livaktighet. Skara stifts Organist- och Kantorsförenings styrelse föreslår:

att Centralstyrelsen för Sveriges allmänna Organist- och Kantorsförening för år 1935 söker träffa överenskommelse med Tidskrift för kyrkomusik och svenskt gudstjänstliv eller tidningen Kyrkosångsförbundet, dels att till lägsta möjliga pris få prenumerera på tidskriften för samtliga föreningsmedlemmar, dels att tidskriften måtte i lämplig omfattning lämna plats i sina spalter för föreningens behov, bl. a. för lämpliga delar av årsskriften, ss. årsberättelser och medlemsförteckningar.

För att kunna finansiera detta projekt föreslås följande besparingar å andra poster:

att tryckningen av årsskriften 1935 inställes,

att sekreteraren — vars arbete komme att betydligt minskas — godhetsfullt måtte under 1935 åtnöja sig med ett arvode av förslagsvis 100 kronor,

att Centralstyrelsens ledamöter under 1935 godhetsfullt måtte åtnöja sig med

10 kronor i dagtraktamente och reseersättning motsvarande 3:e klass å järnväg, att vad som ytterligare erfordras för prenumeration å tidskriften måtte tagas ur föreningens kassa.

Vidare föreslås:

att Centralstyrelsen under år 1935 måtte för stiftsföreningarna framlägga förslag till de stadgeändringar, som befinnas nödvändiga för att ovannämnda plan ang. tidskriften må bli permanent.

Skulle överenskommelse icke kunna träffas med red. för ovan nämnda tidskrifter anhåller Skara stifts Organist- och Kantorsförening, att det i årsskriften 1934 sid. 19 § 14 omnämnda förslaget om eget tidningsorgan måtte förverkligas under 1935 och finansieras enl. ovan.

Styrelsen föreslår vidare:

att Centralstyrelsen under år 1935 till stiftsföreningarna i god tid före årsmötet utsänder följande förslag:

Centralstyrelsen ersättes med en ombuds församling bestående av ett ombud för varje stiftsförening. Detta ombud erhåller fri resa i 3:dje klass samt dagtraktamente av 10 kr. Stiftsföreningarna må äga rätt att sända ännu ett ombud om de själva bekosta dess resa.

Ombudsmöte hålles minst en gång vartannat år. Skulle viktiga ärenden göra sådant nödvändigt, må ombuds församlingen kunna sammankallas oftare.

Det ombud som reser på allmänna föreningsens bekostnad utövar stiftsföreningens rösträtt.

Sådan rösträtt beräknas efter en röst för varje medlem i stiftsföreningen.

Ombudsmötet väljer ett arbetsutskott bestående av ordf., sekr. och kassaförvaltare.

Revision av föreningens räkenskaper verkställes vid ombudsmötet av därtill vid mötet valda revisorer.

Statförslag för Sveriges allmänna Organist- och Kantorsförening under förut sättning att den ombildas till ombuds församling.

Hesekostnad till Stockholm och åter från:	
Lund	42:—
Göteborg	36:—
Växjö	36:40
Skara	30:—
Linköping	21:—
Visby	46:—
Strängnäs	16:—
Karlstad	32:80
Uppsala	10:—
Falun	25:60
Härnösand	48:60
Luleå	64:—

Kr. 408:40

10 % tillägg	40:84
24 snälltågsbilj.	36:—
48 dagtrakt. å 10 kr.	480:—

Kostn. för sammanträden	965:24
Sekr.-arvode	100:—
Arbetsutskottet o. div.	200:—

Summa kr. 1,265:24

Årsavgift för varje medlem (för 807 medl.) kr. 1:57 utan tidn. o. årsskr.

Årsavgift för varje medlem (för 807 medl.) kr. 3:57 med tidskrift å 2:—.

Nuvarande årsskrift pr medlem kr. 3:—.

Omkostn. för centralstyrelsesammanträdena enligt nuvarande ordning:

år 1931	707:70 kr.
» 1932	756:90 »
» 1933	761:40 »
» 1934	1,327:39 »
Medeltal	888:— »

Som synes ställa sig omkostnaderna för omorganisering i ovan antydd riktning visst inte avskräckande. Ska »livsfrågorna» kunna lösas och kåren någorlunda samlas, torde det vara nödvändigt att försöka nya medel. Men vad som skall ske, bör ske redan detta och nästa år.

Axel Erlandsson.

Sittligen meddelas ett par inlägg från icke anslutna organister, vilka inlägg Cen-

tralstyrelsens ordf., musikdirektör Svante Sjöberg, kommenterat.

I septembernumret av denna tidskrift stannade undertecknad inför ett inlägg betitlat »Organist- och Kantorsföreningarna» sign. N. G. Z. Detta inlägg riktades i skarpa ordalag mot stiftsföreningarna och Centralstyrelsen.

Varför kunna ej kyrkomusikerna gå framåt i organisationshänseende? Varför anmodas ej landsortsorganisationerna av kontraktsombuden att ingå i stiftsföreningarna? För min del har jag tjänstgjort i närmare fyra år i ett pastorat i Färs kontrakt, utan att något kontraktsombud anmodat mig, att bliva medlem i stiftsföreningen. Jag är övertygad om, att i detta kontrakt finnas ganska många medlemmar att hämta, om bara åtgärder vidtoges av stiftsföreningsstyrelsen. Förhållandet är naturligtvis detsamma i många kontrakt. Varför inte bättre fordringar och kontroll på kontraktsombuden: Ett stort medlemsantal är väl en organisations grundval.

Vad beträffar kårandan, lämnar denna säkerligen mycket övrigt att önska. Tvister organister emellan förekomma ju oftast därför, att ej någon enhetlighet finnes, vare sig på ena eller andra området. Jag vill här nämna några belysande exempel på, huru tråkigheter kunna uppstå.

I mars 1931 blev jag tillsatt som vikarie å den plats jag nu innehar som ordinarie kantor. 1932 förrättades av- och tillträdessyn å klockarebostället härstädes, varvid jag blev tillerkänd en ersättning för husröta av kr. 3,000:—. Under den tid jag varit här, har jag nedlagt kr. 6,000:— på reparationer å hus tillhörande klockarebostället och är jag likväl övertygad om, att vid event. avflyttning få släppa till ytterligare kr. 2,000:— till husunderhåll. Jag vill endast härmed ha sagt, att det vore en välgärning ur alla synpunkter, om all byggnadsskyldighet för klockaren toges bort. Och vems skyldighet är det, att ordna om detta?

Tråkiga exempel kunna dessutom näm-

nas på nedprutning av lönen för att undgå bättre meriterade medsökande, vilken metod nyligen förekommit i Skånepastorat. Där nedprutades lönen från c:a kr. 4,000:— till kr. 1,500:—. Att söka bortskaffa dylika missförhållanden, är väl i rimlighetens namn en lika viktig uppgift för styrelsen som att utarbета tjänstgöringsreglemente. Detta, det erkänner jag gärna, är även av nöden påkallat.

Det är styrelsernas skyldighet att ordna så, att alla kyrkomusiker i Sverige bli föreningsmedlemmar och detta är säkerligen möjligt, bara det verkligen arbetas inom resp. stiftsföreningar. Alla kyrkomusiker skulle i skrivelse erinras om sin plikt, att inom viss stipulerad tid anmäla sig som medlemmar. Hjälpste icke detta, skulle vederbörande personligen besökas. På detta sätt bleve grunden rätt lagd. Huru många av de nuvarande medlemmarna i stiftsföreningarna tro på någon större framgång, om ej hela Sveriges kyrkomusikerkår möter upp. Jag har frågat många kantorer, värför de icke äro medlemmar i stiftsföreningen, men de ha svarat liksom jag, att om det inte arbetas med mera energi och sammanhållning inom styrelserna till kyrkomusikernas fromma, ha vi intet intresse av att ingå som medlemmar.

Man kommer — åtminstone i Lunds stift — osökt på den tanken att föreningen törhända ej alls önskar flera medlemmar. Jag undrar, om ej litet nytt blod i styrelserna vore av godo?

G. P

Det vore skäl, att herr G. P. bleve medlem av sitt stifts organistförening och sålunda hjälpte kontraktombuden att öka föreningens numerär, som visserligen är störst bland alla stiftsföreningarna, men naturligtvis bör göras ännu större.

Svante Sjöberg.

Den artikel, som sign. N. G. Z. fått införd i denna tidskrifts septemhernummer, torde förmodligen åstadkomma rörelse i

lägret. Och det vore gott om så bleve förhållandet. Det är verkligen på tiden, att kyrkomusikerna vakna upp. Det duger ej att längre sitta och kurra i spiselvrån. Andra grupper inom vårt folk organisera sig, framföra sina krav och vinna sina syften. Man kan bara som exempel nämna de senaste årens lantmannarörelser. Vilka förmåner hava icke bönderna härigenom erhållit. Man ser vad enig sammanhållning kan åstadkomma. Men vi kyrkomusiker, vi sova. Det tycks som om många av oss genom att ständigt hållas nere blivit så försoffade, att den tanken ej ens kunnat uppstå att vi genom enig sammanhållning och kraftfullt framförande av våra önskemål skulle kunna ernå förbättrade levnadsvillkor. Huru många av vårt lands organister-kantorer äro medlemmar i Sveriges allmänna Organist- och Kantorsförening? I ovan nämnda artikel upplystes, att ett flertal av Hallands kyrkomusiker äro omedvetna om att det finnes en stiftsförening i Göteborg. I sanning föga rekommenderande för denna förenings styrelse. Jag nödgas erkänna, att jag själv är en av dessa Hallandsorganister, som stå utanför föreningen, trots det jag sedan 16 år tillbaka haft ordinarie tjänst i en av de större och mera kända landsförsamlingarna. Skulden härtill är givetvis i första hand min egen. Men föreningen har ej heller visat något större intresse av att få mig med. För c:a 10 år sedan fick jag visserligen en cirkulärskrivelse med anmodan att ingå som medlem i föreningen, men då detta av någon anledning ej blev av just då, har jag sedan dess fått vara i fred för vidare påtryckningar. Jag förmodar, att förhållandet varit liknande beträffande mina kollegor runt om i bygderna. Borde inte styrelsen visat så pass energi, att den åtminstone en gång vart femte år gjort förnyad framställning till de kollegor, som ej ingått i föreningen. Detta hade enligt mitt förmenande ej varit någon överdriven arbetsprestation.

Att några s. k. kontraktombud skulle vara utsedda för våra trakter, har jag aldrig hört talas om. Jag och flera med mig hava emellertid på senare tid kommit till full insikt om nödvändigheten av sammanhållning kyrkomusikerna emellan, såvida ändring till det bättre skall kunna ske, och vi skulle gärna önska vinna medlemskap i föreningen, endast styrelsen ville göra så pass väsen av sig, att man finge veta, vem som är ordförande, eller vart man skall vända sig med sin ansökan.

Att kyrkomusikerna i allmänhet hava det uruselt ställt i lönehänseende, det behöves man endast slå upp denna tidsskrifts annonsavdelning för att konstatera. I de flesta fall synes lönen för en innehavare av självständig organist- och kantorsbefattning på landsbygden ej uppgå till mer än hälften av vad en stationskarl i högsta lönegraden vid Statens järnvägar sedan många år tillbaka åtnjuter. Den senare har som bekant ej behövt kosta ett öre på sin utbildning. Nutida kyrkomusiker hava däremot i stort sett nedlagt dryga kostnader på sin utbildning, och det ställes f. ö. i flera avseenden helt andra pretentioner på dem än på exempelvis förutnämnda befattningshavare. Det är upprörande att, i en tid då man berömmar sig av humanitet och vidsynhet, kyrkomusikerna skola vara så godtyckligt behandlade, då andra tjänstemän i stort sett fått sina löneanspråk tillgodosedda.

Vad som än har gjorts för lösande av frågan om ändrade bestämmelser rörande klockareinstitutionen, torde man utan att göra sig skyldig till någon större överdrift kunna påstå, att tillräckligt arbete ej nedlagts på skapandet av en stark organisation. Och dock är det enligt mitt förmenande just detta man först och främst bort göra. Hade så skett, skulle många kyrkomusiker, som nu äro omedvetna om att en organist- och kantorsförening finnes, hava varit medlemmar i densamma, och kåren skulle varit betydligt närmare

sitt mål än vad den nu är.

Det är förmodligen så, att ledamöterna i resp. stiftsstyrelser liksom i centralstyrelsen äro att finna bland våra mest framstående kyrkomusiker, vilka på grund av sin skicklighet hava uppnått relativt förmånliga levnadsvillkor och således ej för egen del äro piskade att kämpa för en bättre tingens ordning. De torde mestadels även vara så överflupna med arbete — musikundervisning, tonsättning m. m. — att deras tid ej tillåter dem ägna sig åt några mera krävande organisatoriska uppgifter. Att de under sådana förhållanden skulle vara lämpliga att ensamma bevaka kårens intressen, torde vara diskutabelt. Naturligtvis bör musikalisk skicklighet vara representerad, men den bör vara kompletterad med praktisk duglighet, initiativrikedom, organisationsförmåga och ingående kännedom om de förhållanden, under vilka flertalet av vårt lands organister leva. I styrelserna bör beredas plats för män, som för egen del fått erfara det tryck, varav kåren lider, rivande karlar, som både vilja och kunna göra något. Det bör vara män, som hava både tid och förmåga att medelst föredrag, tidningsartiklar m. m. påverka både kollegor, allmänhet och dem som makten harva.

Men även med sådana män vid ledningen kan kyrkomusikerfrågan ej bliva löst, så länge sammanhållningen inom kåren är så dålig, som den är. Vi skola ej tro, att de maktägande komma att göra något för oss, så länge vi själva visa oss likgiltiga. Kåren måste därför göras stark genom enig sammanhållning. Alla landets kyrkomusiker måste bliva medlemmar i Sveriges Allmänna Organist- och Kantorsförening! Då emellertid stiftsföreningarna hava svårt att nå alla kyrkomusiker, enär de flesta ej hava möjlighet att bevista deras sammanträden, skulle det enligt mitt förmenande vara lyckligt om underavdelningar, t. ex. kontraktsföreningar bleve bildade. Dylika föreningar, vilkas

möten samtliga böra hava råd och tillfälle att besöka, skulle säkerligen i hög grad stimulera intresset för kårens angelägenheter och öka samhörighetskänslan kyrkomusikerna emellan. Det vore därför önskvärt, att ledningen toge initiativ till bildande av sådana kretsöreningar. Nog bör det i varje kontrakt finnas åtminstone en kyrkomusiker, som kan åtaga sig uppdraget att samla kollegorna och få en förening till stånd. Kanna vi så enas och bliva en stark kår, då är ett stort steg taget till kyrkomusikerfrågans lösning.

R. A.

Herr R. A. erkänner, att han ej är medlem av organistföreningen och säger att mångt och mycket är »föga rekommenderande för» Göteborgs stiftsförenings styrelse. Det förefaller vara föga rekommenderande för herr R. A. själv. Lätt är att skjuta skulden för det ena eller andra över på stiftsstyrelse och andra förtroendemän; är det då så svårt att själv sluta sig till föreningen och själv arbeta inom sin förening?

Swante Sjöberg.

Samvaro för gemensam bön och sång i Lund den 12-14 oktober 1934.

Om man blickar tillbaka på de tio sista åren — ja man behöver endast taga de fem senast förflutna i betraktande — så märker man, att inom den kyrkomusikaliska världen stora ting ha inträffat. Jag tänker nu närmast på de liturgisk-musikaliska strävandena. Utan tvekan torde man kunna säga, att dessa strävanden på ett särskilt sätt främjats och burit frukt i den sydländska universitetsstaden. Där arbetar sedan några år tillbaka en sammanslutning av unga män och kvinnor, huvudsakligast studenter, vilken benämner sig Collegium Cantorum Lundense. Nämnda sammanslutning stod såsom inbjudare till »Samvaro för gemensam bön och sång i Lund den 12-14 oktober 1934». Avsikten med denna inbjudan var att samla för gregoriansk sång intresserade till övning och bön. Inbjudan förklingade ej ohörd. Förutom deltagare från Skåne, huvudsakligast Malmö och Lund, hade Collegium Cantorum glädjen ött som sina gäster se representanter för ett flertal utländska sammanslutningar med samma syftemål. Theologisk Oratorium

i Köpenhamn hade sänt över tioalet medlemmar. Från Norge deltog pastor Fred. Tybring, representant för föreningen Pro Ecclesia, och av de tre tyska deltagarna må här särskilt nämnas en av förgrundsfigurerna i Kyrkliga veckan i Alpirsbach, dr. Friedrich Buchholz.

Ett rikt och omväxlande program hade utarbetats. Avsikten med sammankomsten kan betecknas såsom praktisk-religiöst, d. v. s. övning och bön. För att den gregorianska sången skall kunna utövas till vars och ens uppbyggelse fordras något så när behärskande av den yttre tekniska apparaten. För den skull var tiden för övningar rundligt tilltagen. Gemensamt inövades matutin, vesper och completorium. Behovet av uppbyggelse tillfredsställdes även i viss mån genom föredrag och samtal.

Första dagen, fredagen den 12 okt., inleddes med kort tidebön, varefter professor Nygren höll föredrag om Bekännelsen. På eftermiddagen hölls vesper i Lundadomen, och på kvällen samtalade man om Tideböner i vårt enskilda an-

daktsliv och i församlingslivet. Olika synpunkter betonades härvid. Särskilt framhölls tidegårdens disciplinära betydelse. I vår arbetsfyllda, oroliga tid är det ofta svårt, icke minst för prästenssjälasörjaren, att göra allvar av bönen. Man får ej tillfälle till den inre samling och stillhet, som verklig bön kräver. Tidegården kan vara en hjälp härtill och icke minst till *regelbunden* bön.

Efter matutin och koralövning företogs på lördagen utflykt per buss via Torups vackra och på konstskatter rika slott, som visades av dess charmanta innehavarinna, friherrinnan Coyet, till Veberöds kyrka. Sedan hälsningar framförts av representanter för de utländska gästerna, höll professor Lindblom ett synnerligen intressant och mycket uppskattat föredrag om Psaltaren. Det var framför allt Psaltarens liturgiska betydelse, som talaren uppehöll sig vid, ett ämne, som ju i hög grad bör vara av intresse för den gregorianska sångens utövare och vänner.

Efter söndagens högmässa fanns det gott tillfälle till samvaro i all gemytlighet. Kortare redogörelser lämnades för arbetet inom de olika sammanslutningarna. Vi må här icke glömma att nämna kanonsången och blockflöjtspelet, som i särdeles hög grad bidrog till stämningens höjande. »Dagarna» avslutades med completorium i den underbart vackra St. Peters Klosters kyrka. Jag skulle säkerligen inte missta mig mycket om jag sade, att denna stilla aftonstund för många

av oss, som då voro med, var en stund av andakt och ro, en sådan stund, som vi alla längta efter, en stund, som hjälper oss över mycket och ger oss kraft och mod att sträva vidare. — Därmed i få ord programmet för »dagarna».

Vad en dylik samvaro kan ha att betyda, torde vara klart för alla och envar. Om man någon gång varit skeptisk mot den gregorianska sångens möjligheter att höja församlingens andaktsliv, så erfor man dock, vilka oändligt stora och sköna värden, som ligga inneslutna i den, just för en skara människor, som samlats för att bedja. Faran för mekanisering är stor, men går man till bönen med ärlig avsikt, skall ej heller bönhörelsen utebliva. Jag kommer här in på ungefär samma tankar, som en av de utländska gästerna vid ett tillfälle gjorde sig till tolk för. Egentligen betyder, när vi förätta vår andakt, de yttre omständigheterna så oändligt litet. När vi bedja, göra vi det ej för att själva uträtta något. Det är vi som skall vara mottagande. När vi nu ha förmånen att få bedja i dessa underbara former, som kallas den gregorianska sången, må vi göra det, icke med självförhävelse, såsom om vi med vår sång skulle utföra något storverk, utan med ödmjukt hjärta och i stilla undergivenhet. — Vi hoppas innerligt, att de som varit med dessa dagar fått erfara något av allt det rika, den gregorianska sången har att giva.

Olov Agrell.

Recensioner.

Liturgi.

Emilius Bangert og *Michael Neieudam*: *Vor gudstjeneste. Nyt Nordisk forlag Köpenhamn.*

Joh:s Bruun: *Dansk højmesse og Tidesang med Gregorianske Toner. Eget*

forlag. Østbanegade 45 St. Köpenhamn.

Dessa två små skrifter visa ett spirande liturgiskt intresse i Danmarks kyrka. Med vilka vanskligheter man har att kämpa där, förstår man gott av inledningen till den

första av de upptagna häftena. Bangert och Neidendam sträva att återgiva den danska gudstjänstens liturgi de yttringar av centrala, kristna sanningar, som har gammal hemul inom dess ram. Man har hämtat intryck från norska kyrkans liturgi, som stiftsprost Gustav Jensen utarbetade, liksom ock från den svenka kyrkans liturgi. Musiken, som Bangert sammanställt, upptar endast ett Kyrie samt Gloria, vilket besvaras av församlingen med Allena Gud, samt korta församlings-svar bl. a. i den Allmänna kyrkobönen, som påminner om vår högmässas andra alternativ men som inledes med Gloria Patri. — Inalles ett intressant restaureringsförsök.

Bruun har ordnat den danska högmässan för rent gregoriansk sång, samt tillfogat anvisningar för tideböner, allt mycket omsorgsfullt och stilrent. A. A.

Tidegård:

Evangelisk Tidegård, utgiven av Arthur Adell och Knut Peters. C. W. K. Gleerups förlag, Lund.

N:r 3 b. Vid completorium under Advent. 25 öre.

N:r 9 a. Vid matutin eller laudes på Alla Helgons dag. 60 öre.

N:r 9 b. Vid vesper på Alla Helgons dag. 25 öre.

Hrr Adell och Peters framlägga härmed för allmänheten resultatet av sitt senaste tidegårdsarbete. Det är tre nya saker, som nu föreligga: completorium under Advent, Matutin (Laudes) och Vesper på Alla Helgons dag. Om dessa saker är i huvudsak intet annat än gott att säga. ... I Adventscompletoriet fäster man sig särskilt vid den vackra hypodoriska hymnen med text ur sv. ps. 157 och den rika Nunc dimittisantifonen i 8:e tonen. Vi ha här Pro paceantifonen i rentvättad gestalt och ett hypomixolydiskt Benedicamus, hämtat ur Höghandskriften. Det sistnämnda bör vid utförandet transpone-

ras åtminstone en ton högre. ... Uppställningen i Matutin eller Laudes på Alla Helgons dag är densamma som vid motsvarande tider på Kristi Himmelfärdsdag. Man saknar författarangivelse till hymnens text. Det doriska responsoriet är rikt utsmyckat med melismer. För första gången meddelas här, såvitt anmäla-ren har sig bekant, Benedictus i 7:e tonen. ... De två första psalmernas antifoner i Allhelgonavespern ha samma kärnfulla doriska tema. Den lilla ljusa hypomixolydiska hymnen med text av Paul Nilsson är en verklig pärla i all sin enkelhet, och den efterföljande versikeln får en praktfull utformning med jubilation. ... Ingen större anmärkning kan riktas mot dessa saker, vilkas utomordentligt stora värde torde vara odisputabelt. En viss godtycklighet beträffande placeringen av notskaf-ten kan skönjas. ... Utgivarna äro att lyckönska till ätt tidegårdsarbetet fortskridit så långt, och vi önska dem framgång i deras fortsatta arbete. Det är att hoppas, att deras strävan icke måtte vara förgäves, utan att verkligen Evangelisk Tidegård kommer att bidra till ett ökat böneliv i församlingarna.

O. A.

Om orgel.

Paul Smets: Die Orgelregister, ihr Klang und Gebrauch. Del I. 120 sid. 8:0. Pris häftad Rm. 4:—. Rheingolds förlag, Mainz.

Förr inhämtade vi våra kunskaper i registreringskonsten ur »Die Orgelregister und ihre Klangfarben» av Carl Locher. Detta arbete, som ju numera är föråldrat, har funnit en värdig efterträdare i Paul Smets' »Die Orgelregister, ihr Klang und Gebrauch». Första delen omfattar 550 uppslagsord, från »Abschwängung» — »Fugara».

Verket är klart uppställt och vittnar om stor insikt i ämnet.

Gunhild Schedin.

Paul Smets: Neuzeitlicher Orgelbau. Eine Einführung in das moderne Dispositionswesen. Mainz. Rheingold-Verlag. 1933. 123 sidor. RM. 3:50.

Denna lilla bok utgör ett nytt bevis på det stegrade intresset för orgelkonsten i våra dagars Tyskland, och blir säkerligen en välkommen handledning i de hos oss så omtvistade orgelfrågorna.

Ingående behandlas bland annat den högaktuella mensurfrågan och Principalstämman, de två- tre- och fyrmanualiga orglarna, konsertorgeln samt de mindre orgelverken: positiv och kapellorgeln.

Gunhild Schedin.

Instrumentation.

Franz Höfer: Instrumentationslehre mit besonderer Berücksichtigung der Kirchenmusik. Friedrich Pustets förlag, Regensburg. (Sammlung »Kirchenmusik». Doppelbändchen X und XI. 256 Seiten. 8, mit vielen Abb. Originalbd. Preis 2:50 RM.)

»Det är väl ett gott bevis för ett specialverks värde då jag först två årtionden efter dess tillblivelse (1913) tillfälligtvis påträffar det och likväl kan rekommendera det på det varmaste»; säger Doktor Mang.

Detta kan jag utan tvekan instämma i ifråga om denna verkligt klart anlagda sårskrift. Glädjande är att Höfer hänvisar till den för utövande av kyrkomusik mest lämpade oboen i stället för att låta violinen med sin svaga klangverkan ständigt utföra melodistämman.

Väl valda partiturrexempel medfölja som supplement. (Pris 1:20 RM.)

Gunhild Schedin.

Hymnologi.

Elof Akesson: Det nya psalmboksförslaget. Kritik och önskemål. 184 sid. Kr. 2:75. Svenska Kyrkans Diakonistyrelses Bokförlag, Stockholm.

Docenten Akesson har tagit det Eklundska Förslaget till utgångspunkt för en undersökning av det icke-wallinska psalm-materialet ur religiösa, estetiska och språkliga synpunkter. Efter en skarp objektiv granskning kommer han till det resultatet, att det nuvarande psalmboksprovisoriet är ohållbart. Därför borde alla krafter sättas in på att åstadkomma en ny, enhetligt uppställd psalmbok. Dess huvudmassa måste naturligen utgöras av den wallinska psalmskatten, sedan denna omsorgsfullt gallrats och försiktigt reviderats. Därtill bör läggas ett strängt urval ur »Nya psalmer» och ur det för det Eklundska Förslaget specifikt nya materialet. Därjämte föreslås ett antal psalmer till komplettering. Förf. uttalar den förhoppningen, att det Eklundska Förslaget skall bli föremål för en grundlig bearbetning och gallring, innan det framlägges för kyrkomötet. Doc. Akessons diskussionsinlägg i psalmboksfrågan är icke blott kritiskt utan rikt på nya uppslag, friska synpunkter och självständiga analyser och präglad alltigenom av förf:s vidsynthet och spiritualitet.

Meddelanden.

Val. Till inneh. av förenad tjänst: i Hietaniemi, Nbt., E. G. Norlin, Nyland; Häsjo, Jämtl., A. Norberg, Säbrå; Medåker, Vstm., Sam Larsson, Näsviken; Solberga vid Tunge, Gtl., Lotten Ringius, Jörlanda; Skepptuna, Sthm., J. A. Källman, Hellgum; Olhem, Gtl., Signe Hell-

gren, Lärbro; Undersåker, Jämtl., P. O. Olsson, Stamgårde; Sparsåtra, Uppl., E. Pettersson, Myssjö; Västrum, Kalm., T. Wirell; Ryda, Skb., Thor Albertsson, Hålsingborg; Sollerö, Kpb., Erik Thorell, Arvika. Till organist- och kantorstjanten i Bara och Mölleberga, Mlm., Sture Bjärbo, Hov.

Vid högmässan:

Sv. psb. 413: 1. 412: 2—5. 45: 8. 64. [69: 2. 407.] 413: 7. Allm. kyrkobön: Alt. II.

Vid aftonsången:

Sv. psb. 410: 1—4. 33. 411: 6—7.

Vid veckans andakter:

Jan. 2. Sv. psb. 66: 1—2. 66: 3—4. Psalt. 72: 1, 17—19. Ef. 1: 1—14.
Jan. 3. Sv. psb. 407: 1—2. 407: 8. Psalt. 71: 12—18. Ef. 1: 15—23.
Jan. 4. Sv. psb. 557: 1—2. 557: 4. Psalt. 73: 23—28. Ef. 2: 1—22.
Jan. 5. Sv. psb. 68: 1—2. 68: 3. Psalt. 117. Ef. 3: 1—21.

TRETTONDEDAG JUL.

(Vit skrud.)

Vid helgsmålsbönen:

Sv. psb. 69: 2. 69: 3. Psalt. 72: 1—11. Jes. 45: 22—25.

Vid högmässan:

Sv. psb. 69: 1. 67. 73: 4. 68: 1—3. [69: 2. 152.] 56: 7, 8. Allm. kyrkobön: Alt. II.

Vid aftonsången:

Sv. psb. 55: 2—4. 426: 2—5. 68: 4—5.

Veckan efter Trettondedag Jul:

Månd. Sv. psb. 67: 1—3. 67: 6—7. Psalt. 121. Ef. 4: 1—16.
Tisd. Sv. psb. 410: 1, 2. 410: 3. Psalt. 23. Ef. 4: 17—32.
Onsd. Sv. psb. 69: 2. 69: 3. Psalt. 111. Ef. 5: 1—14.
Torsd. Sv. psb. 64: 1. 64: 5. Psalt. 113. Ef. 5: 15—33.
Fred. Sv. psb. 410: 4, 5. 413: 7. Psalt. 91. Ef. 6: 1—9.
Lörd. Sv. psb. 56: 4—5. 56: 6—7. Psalt. 98. Ef. 6: 10—24.

FÖRSTA SÖNDAGEN EFTER TRETTONDEDAGEN.

(Grön skrud.)

Vid helgsmålsbönen:

Sv. psb. 325. 434. Psalt. 27: 1—5. Jes. 66: 1, 2.

Vid högmässan:

Sv. psb. 324: 1, 2. 325: 1—6. 68: 4—5. 46: 4—8. [69: 2. 152.] 529: 5, 6. Allm. kyrkobön: Alt. I.

Vid aftonsången:

Sv. psb. 532. 325: 1—6. 528: 6.

Vid veckans andakter:

Månd. Sv. psb. 326: 1—2. 326: 3—4. Psalt. 37. Luk. 3: 1—22.
Tisd. Sv. psb. 407: 3, 4. 407: 5. Psalt. 28. Luk. 4: 1—15.
Onsd. Sv. psb. 531: 1. 531: 2. Psalt. 73. Luk. 4: 16—30.
Torsd. Sv. psb. 33: 1—2. 33: 3. Psalt. 24: I. Luk. 4: 31—44.
Fred. Sv. psb. 569: 1—2. 569: 4. Psalt. 119: 169—176. Luk. 5: 1—16.
Lörd. Sv. psb. 68: 4. 68: 5. Psalt. 34: II. Luk. 5: 17—26.

ANDRA SÖNDAGEN EFTER TRETTONDEDAGEN.

(Grön skrud.)

Vid helgsmålsbönen:

Sv. psb. 274. 434. Psalt. 127: 1—2. 1 Mos. 12: 1—3.

Vid högmässan:

Sv. psb. 33: 1. 146: 1—6. 51: 4. 214: 5—7. [69: 2. 152.] 212: 4. Allm. kyrkobön: Alt. I.

Vid aftonsången:

Sv. psb. 591: 1—3. 616: 1—6. 343: 5.

Vid veckans andakter:

Månd. Sv. psb. 430: 1. 430: 4—5. (aft. 436: 1—2. 436: 3). Psalt. 105. Luk. 5: 27—39.
Tisd. Sv. psb. 204: 1—2. 204: 5. Psalt. 118: II. Matt. 12: 1—21.
Onsd. Sv. psb. 130: 8. 122: 5. Psalt. 130. Matt. 4: 23—5: 16.
Torsd. Sv. psb. 31: 1—2. 31: 5. Psalt. 136. Matt. 5: 17—32.

Fred. Sv. psb. 47: 4—5. 47: 10. Psalt. 139.
Matt. 5: 33—48.
Lörd. Sv. psb. 224: 1. 224: 6—7. Psalt.
145: I. Matt. 6: 1—18.

**TREDJE SÖNDAGEN EFTER TRET-
TONDEDAGEN.**

(Grön skrud.)

Vid helgsmålsbönen:

Sv. psb. 129. 434. Psalt. 34: 18—21. 2 Kon.
5: 1—15.

Vid högmässan:

Sv. psb. 194: 1. 129. 24: 5. 146: 1—6. [195:
1—3. 152.] 183: 4. Allm. kyrkobön: Alt. I.

Vid aftonsången:

Sv. psb. 230: 1—5. 588: 1—5. 200: 5.

Vid veckans andakter:

Månd. Sv. psb. 248: 1—2. 248: 3—4. Psalt.
116: I. Matt. 6: 19—34.
Tisd. Sv. psb. 195: 5—6. 195: 8. Psalt. 135.
Matt. 7: 1—12.
Onsd. Sv. psb. 199: 1. 199: 8. Psalt. 126.
Matt. 7: 13—29.
Torsd. Sv. psb. 220: 1. 220: 5—6. Psalt.
46. Luk. 7: 1—17.
Fred. Sv. psb. 191: 8. 191: 9—10. Psalt.
141. Luk. 7: 18—35.
Lörd. Sv. psb. 247: 1—2. 247: 4. Psalt.
145: II. Luk. 7: 36—50.

KYNDELSMASSODAGEN.

(Vit skrud.)

Vid helgsmålsbönen:

Sv. psb. 509: 1—3. 442. Psalt. 134. Mal.
1: 11.

Vid högmässan:

Sv. psb. 74: 1, 2. 509: 1—4. 45: 8. 50: 1—3.
[69: 2. 157.] 57: 3. Allmän kyrkobön:
Alternativ II.

Vid aftonsången:

Sv. psb. 324: 1—3. 269: 1—4. 268: 3.

Vid veckans andakter:

Månd. Sv. psb. 431: 1—3. 431: 9—10. Psalt.
116: II. 2 Petr. 1: 1—11.
Tisd. Sv. psb. 119: 1. 119: 4, 5. Psalt. 117.
2 Petr. 1: 12—21.
Onsd. Sv. psb. 488: 2. 488: 6. Psalt. 146.
2 Petr. 2: 1—10 a.
Torsd. Sv. psb. 426: 1, 2. 426: 3. Psalt.
138. 2 Petr. 2: 10 b—22.
Fred. Sv. psb. 209: 1. 209: 4. Jes. 12. 2
Petr. 3: 1—9.
Lörd. Sv. psb. 528: 1, 2. 528: 6. Psalt.
145: III. 2 Petr. 3: 10—18.

**FEMTE SÖNDAGEN EFTER TRET-
TONDEDAGEN.**

(Grön skrud.)

Vid helgsmålsbönen:

Sv. psb. 21. 434. Psalt. 111. Pred. 3: 17.

Vid högmässan:

Sv. psb. 530: 1. 21. 120: 8, 9. 275: 1—5.
[69: 2. 151.] 25: 3. Allmän kyrkobön:
Alternativ I.

Vid aftonsången:

Sv. psb. 274: 3—7. 530. 25: 3.

Vid veckans andakter:

Månd. Sv. psb. 165: 1. 165: 4. Psalt. 71.
1 Joh. 1.
Tisd. Sv. psb. 127: 1—2. 127: 4. Psalt.
18: II. 1 Joh. 2: 1—17.
Onsd. Sv. psb. 500: 1. 500: 3—4. Psalt.
34: I. 1 Joh. 2: 18—29.
Torsd. Sv. psb. 226: 1, 2. 226: 7. Psalt.
103: I. 1 Joh. 3.
Fred. Sv. psb. 479: 3, 4. 479: 6. Psalt. 121.
1 Joh. 4.
Lörd. Sv. psb. 527: 1—2. 527: 5. Psalt.
103: II. 1 Joh. 5.

Vid hänvisningarna till psalmer ur Psal-
taren avses alltid, utom då versantalet är
utsatt, det urval ur de särskilda psalmerna
som förekommer i »Veckans Tideböner»
(C. W. K. Gleerups förlag).

Herman Nordfors & Co. PIPORGELFABRIK LIDKÖPING

Tel. Kontoret 145. Tel. Bostaden 592.

Tillverkar piporglar efter nyaste konstruktioner. Moderniseringar, insättning av elektrisk bälgdrift och stämningar utföras omsorgsfullt. Finaste intyg från framstående musici. Dispositions- och kostnadsförslag på begäran omgående gratis.

KYRKO-ORGLAR

Olof Hammarberg

Nya Varvet - Göteborg

Renoveringar, stämningar. Förstklassigt utförande. Moderata priser.

Herrar Prästmän!

Ifråga om ny- eller ombyggnad samt renovering och omstämningar utav Edra kyrkorglar, begär kostnadsförslag från

Orgelbyggare John Grönvall, Lilla Edet. Tel. 94.

Mångårig praktik hos utlandets största orgelfirmor. Utexaminerad från Genossenschaft der Orgelbauer i Wien med högsta utmärkelsen.

Förenade folkskollärare-, klockare-, organist- och kantorstjänsten

vid Kyrkmöns folkskola (A-form) i Njurunda församling i Västernorrlands län sökes inom lagstadgad tid hos det förenade kyrko- och skolrådet, adr.: Njurunda.

Lagstadgad lärarelön. Lön för klockartjänsten 200 kronor, organisttjänsten 400 kronor samt kantorstjänsten med skyldighet att öva och leda kyrkokör 300 kronor, allt för år.

Njurunda den 8 oktober 1934.

Kyrko- och skolrådsordf.

Hj. Edström.

**BIBLAR GODA BAND
BILLIGA PRISER
PSALMBÖCKER**
DIKONISTYRELSENS BOKFÖRLAG, STOCKHOLM

LEDIGFÖRKLARADE KYRKOMUSIKERTJÄNSTER

VII

A. Enbart kyrkliga tjänster.

I Resteröd (adr. Grohed, Bohuslän) sökes före 14 december. Lön 350 kr.

B. Förenade med folkskolläraretjänster.

I Kyrkmön (adr. Njurunda, Västernorrlands län) sökes före 22 november. Skolform A. Lön 200+400+300 kr. (Se annons.)

I Vlistorp (adr. Kättilstorp, Skaraborgs län) sökes före 23 november. Skolform B. 2. Lön 400 kr.

I Källered (adr. Mölndal) sökes före 15 december. Skolform B 1. Lön 500 kr.

I Kumla (adr. Kumla, Örebro län) sökes före 20 december. Ej lägre organistexamen. Lön 300+160+900+ brukningsrätt till åker.

I Muskö (adr. Muskö, Stockholms län) sökes före 24 december. Skolform B 2. Lön 400 kr.

ANDAKT

Betraktelser och böner

Utarbetad på uppdrag av

Sveriges

Kristliga Studentrörelse

av Gust. Ankar, Holger Nilsson och John Nilsson. Med förord av Biskop Torsten Bohlin.

2:a uppl.

Klotb. 3: 50, skinnb. 6: 50

Studentrörelsens Bokförlag

J. W. Grönlunds Orgelfabrik Kåge, Tel. 27.

Tillverkning av Piporglar i modernaste utförande för kyrkor och kapell.

Orgelharmonium för hem och skolor. Renovering och stämning av äldre orgelverk

Insättning av elektriska orgelfläktar.

Fina intyg av framstående musikköpare och kyrkomyndigheter.

Förslag kostnadsfritt på begäran.

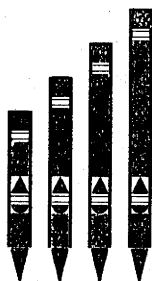
ÅKERMAN & LUNDS NYA ORGELFABRIKS AKTIEBOLAG

KUNGL. HOVLEVERANTÖR.

Tel. 26

SUNDBYBERG

Tel. 26

Tillverkning av Piporglar
för kyrkor, kapell och konsertsalar.

Om- och tillbyggnader,
reparationer, omställningar och rengöringar av gamla orgelverk, samt inmontering av elektriska blåsverk utföras.

Uteslutande svenskt material och arbete.

GUNNAR ROSENDAL

Palestrina och Schütz

~ Kyrkomusikens rätte lärare ~

»Kyrkoherden i Osby, teol. doktor Gunnar Rosendal har tidigare utgivit två böcker om »Rätte lärare». Nu har han utgivit en bok om kyrkomusikens rätte lärare. Här tecknas den katolske mästaren Palestrina och den evangeliske kapellmästaren Schütz. Kyrkomusiken känner inga gränser, som dragas upp av kyrkosamfundet, utan är i verklig mening ekumenisk. Vad författaren i denna bok säger om kyrkomusiken, förtjänar det allra största beaktande ej blott av präster utan ock av organister och kantorer. . . . Doktor Rosendal ger i sin bok om kyrkomusikens rätte lärare värdefulla inblickar i den heliga sångens traditioner. Hans stil är fångslande, och man behöver icke vara musikhistoriskt bildad för att med den allra största behållning läsa hans bok.»

Gunnar Stenvall i Smålands Posten.

2 portr. Häft. 3: 50, inb. 4: 75.

Svenska Kyrkans Diakonistyrelses Bokförlag